Skolinspektionen

Beslut

Ljusdals kommun
kommun@ljusdal.se

2021-05-18

Dnr -2020:1859

Beslut

efter kvalitetsgranskning av arbetet med individuella stödinsatser i gymnasieskolan vid Slottegymnasiet i Ljusdals kommun

Inledning

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Slottegymnasiet avseende verksamhetens kvalitet inom arbetet med individuella stödinsatser i gymnasieskolan. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska i vilken utsträckning gymnasieskolans individuellt inriktade stödarbete präglas av att tidigt uppmärksamma och kartlägga stödbehov och få till stånd effektiva stödåtgärder i alla år och lärmiljöer genom hög elevdelaktighet i stödarbetet. I granskningen läggs särskilt fokus på mentorns roll i arbetet.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området vilket beskrivs i bilaga 2. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Slottegymnasiet i följande utsträckning:

I vilken utsträckning kännetecknas skolans stödarbete av skyndsamhet, hög elevdelaktighet och en helhetssyn på elevens skolsituation?

Skolinspektionen bedömer att skolans stödarbete i *låg utsträckning* kännetecknas av skyndsamhet, elevdelaktighet och en helhetssyn på elevens skolsituation.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver skapa rutiner och strukturer så att arbetet med att uppmärksamma, kartlägga och utvärdera elevers stödbehov sker skyndsamt och i samverkan.

I vilken utsträckning styr och stödjer rektor mentorernas arbete med sikte på att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov i utbildningen som helhet?

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i låg utsträckning* styr och stödjer mentorernas arbete med sikte på att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov i utbildningen som helhet.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver ytterligare förtydliga skolans gemensamma riktlinjer kring mentorsuppdragets samordnings- och uppföljningsansvar och följa upp att mentorerna arbetar utifrån dessa gemensamma riktlinjer.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2021-11-12 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2020:1859) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning kännetecknas skolans stödarbete av skyndsamhet, hög elevdelaktighet och en helhetssyn på elevens skolsituation?

I detta område granskas i vilken utsträckning stödarbetet i gymnasieskolan bedrivs med kvalitet i fråga om att skyndsamt uppmärksamma, kartlägga och se till att relevanta stödinsatser kommer till stånd i alla delar av elevens utbildning genom reell elevdelaktighet i stödarbetet.

Skolinspektionen bedömer att skolans stödarbete *i låg utsträckning* kännetecknas av skyndsamhet, hög elevdelaktighet och en helhetssyn på elevens skolsituation.

Skolinspektionens granskning visar sammanfattningsvis att skolan har vissa strukturer för att ta emot information från överlämnande grundskolor men att det saknas ett strukturerat arbete med att ta emot information i de fall elever börjar under pågående termin. Vidare visar granskningen att skolan har ett systematiskt och aktivt arbete med att använda sig av den information som överlämnats från elevers tidigare skolor. Granskningen visar också att skolan har vissa strukturer för att uppmärksamma elevers stödbehov i utbildningen, men att de inte är tillräckliga för att säkerställa att alla typer av stödbehov uppmärksammas skyndsamt i alla delar av utbildningen. Vidare visar granskningen att skolan uppmärksammar skillnader mellan elevgruppers olika stödbehov. Granskningen visar att skolans arbete med kartläggning av elevers stödbehov inte alltid sker skyndsamt. Granskningen visar att elever görs delaktiga i kartläggningen, men att den inte alltid görs i samverkan mellan lärare och mellan lärare och elevhälsan. Granskningen visar dessutom att beslutade stödinsatser inte alltid meddelas all berörd personal på skolan. Slutligen visar granskningen att skolan har vissa rutiner och strukturer för arbetet med att utvärdera stödinsatser och att elever görs delaktiga i arbetet.

Skolans arbete med att systematiskt, strukturerat och aktivt ta emot och använda information från överlämnande skolor

Granskningen visar att skolan har vissa strukturer för att ta emot information från överlämnande grundskolor. Av intervjuer med rektorn, lärarna och specialpedagogen framgår att det finns etablerade strukturer för att ta emot information från överlämnande skolor när elever börjar vid terminsstart. Från och med hösten 2020 använder sig skolan även av en blankett där överlämnande skola, på efterfrågan från gymnasieskolan, fyller i information om elever i grundskolan som har haft extra anpassningar eller särskilt stöd samt hur detta stöd fungerat i de enskilda ämnena. Specialpedagogen uppger att arbetet med överlämning från grundskolan

börjar redan tidigt under vårterminen före det att eleverna börjar. Då träffar specialpedagogen motsvarande funktion på avlämnande skolor i kommunen för en överlämning av information gällande elever med stödbehov. Specialpedagogen berättar att om elever kommer från andra kommuner ansvarar hen för att eftersöka information. Sedan sammanställer specialpedagogen den inkomna informationen och i slutet av vårterminen sker en diskussion i elevhälsan kring vilka stödbehov som finns bland eleverna. Därefter kallar specialpedagogen till ett möte med berörda lärare där den sammanställda skriftliga informationen kring alla elever gås igenom muntligt. Allt detta sker innan höstterminen har börjat, enligt specialpedagogen och lärarna. Det framgår av intervju med elever att lärare i flera fall, men inte alltid, haft kunskap om elevens stödbehov när eleven började i gymnasiet.

Däremot visar granskningen att det saknas ett strukturerat arbete med att ta emot information i de fall elever börjar under pågående termin. Lärare uppger att de i dessa fall ofta inte får någon information från överlämnande skolor och ger som exempel att det har hänt att det suttit en ny elev i klassrummet utan att de har fått information varken om att eleven skulle börja på skolan eller om eventuellt stödbehov. Enligt lärare får de, efter att en elev redan har börjat, dock ibland ett meddelande från specialpedagogen att de i egenskap av mentor ska ta kontakt med elevens avlämnande mentor för att få information om stödbehov. Specialpedagogen säger att mottagningsarbetet av elever som kommer senare under terminen behöver utvecklas. Rektorn uppger att det är mentorns uppgift att med stöd av specialpedagogen eftersöka och ta emot information i de fall en elev börjar efter terminsstart. Rektorn tillstår dock att denna rutin inte är implementerad bland mentorerna.

Av intervjuer med lärare framgår att skolan har ett systematiskt och aktivt arbete med att använda sig av den information som överlämnats från elevers tidigare skolor. Lärare berättar att rektorn har öronmärkt tid för dem, efter specialpedagogens muntliga genomgång av elevers stödbehov, för att planera mottagandet av elever med stödbehov. Exempelvis berättar lärarna att de tillsammans planerar hur de ska ta emot elever och anpassa undervisningen i respektive ämne efter elevers specifika behov. En lärare säger också att hen fått stöd i sin planering av mottagandet av en elev både av specialpedagogen och specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolan har följt upp mottagningsarbetet genom att lärarna har fått utvärdera processen. Lärare berättar att de bland annat har framfört att de tycker att överlämningskonferenserna går alldeles för snabbt eftersom de inte hinner ägna tillräcklig mycket tid åt att diskutera varje elevs stödbehov.

Skolans arbete med att systematiskt, strukturerat och kontinuerligt uppmärksamma olika sorters stödbehov i utbildningen som helhet

Granskningen visar att skolan har vissa strukturer för att uppmärksamma elevers stödbehov i utbildningen, men att de inte är tillräckliga för att säkerställa att alla typer av stödbehov uppmärksammas skyndsamt i alla delar av utbildningen. Av intervjuer med rektorn, lärarna och specialpedagogen framgår att så kallade screeningar genomförs i engelska, svenska och matematik. Lärare berättar att de också i andra ämnen gör en form av screening eller diagnos tidigt i år 1, i syfte att uppmärksamma elevers stödbehov och att mentorn alltid informeras om resultaten. Några lärare framhåller att de arbetar elevnära med att uppmärksamma stödbehov och därför startar upp kurserna med att eleverna får fylla i en blankett där de får berätta om det är någon anpassning de behöver eller om de tycker det finns något annat som läraren behöver veta. En annan lärare berättar att hen har målsamtal med eleverna i samband med kursstarten där hen frågar om stödbehov och tidigare erfarenheter av ämnet. Av intervju med lärarna och rektorn framgår vidare att lärarna fyller i skriftliga matriser för eleverna i sina respektive kurser på skolans digitala plattform en gång per termin inför prognostillfällena, vilket har ersatt de tidigare klasskonferenserna. Detta görs i form av ett färgkodningssystem som visar om eleverna ligger bra till i de olika kurserna eller om de behöver stöd. Någon lärare säger att hen får stöd av både specialpedagogen och kuratorn i att uppmärksamma stödbehov. Specialpedagogen berättar att dessa samtal ofta förs på de så kallade måndagsmötena där lärare kan komma och diskutera elevers stödbehov med elevhälsan. Av intervjun med rektorn framgår att måndagsmötena är ett öppet elevhälsomöte, men att elevhälsan också har ett eget möte på tisdagarna då elever som diskuterats på de öppna måndagsmötena kan tas upp.

Det framgår samtidigt av intervjuer med både lärare och specialpedagog att det finns elever på skolan vars stödbehov inte uppmärksammats förrän under senare delen av sin utbildning. Några elever uppger också i intervju att de själva behövt uppmärksamma lärarna på att de är i behov av stödinsatser. Lärarna säger att det ibland tar lång tid att uppmärksamma svårigheter hos enskilda elever eftersom skolan har så stora klasser. De ger som exempel elever med social problematik och elever som har svårigheter att planera sina studier. Lärarna berättar att de tidigare hade klasskonferenser en gång per termin där de hjälptes åt att uppmärksamma stödbehov genom att exempelvis gå igenom resultaten av screeningarna och diagnoserna. Dessa diskussioner har de inte haft under föregående termin utan de fyller i stället i de skriftliga matriserna. I dessa dokumenteras dock bara kunskapsmässiga stödbehov, berättar de. Enligt lärarna har denna förändring medfört att de samarbetar i mindre utsträckning kring elevernas stödbehov och att de saknar helhetsperspektivet på elevernas stödbehov. De framhåller att det är särskilt svårt att uppmärksamma elever med sociala stödbehov. Rektorn berättar att hen har uppmärksammat att det finns ett behov av ett mer strukturerat samarbete kring ele-

vers stödbehov och tillägger att de därför under hösten haft några kompetensutvecklingstillfällen då elevhälsan och lärarna samarbetat kring hur man upptäcker olika typer av stödbehov. Vidare uppger rektorn att lärarna från och med hösten 2021 kommer att vara organiserade i arbetslag och således kommer att få mer tid att tillsammans uppmärksamma och diskutera stödbehov. Enligt rektorn skulle det också behövas mer struktur i kontakten mellan skolan och APL-platsen när det gäller att ge handledaren stöd i att uppmärksamma elever med stödbehov. Enligt APL-handledarna gör mentorerna på olika sätt när det gäller att informera handledaren om hur de kan uppmärksamma tecken på att en elev kan vara i behov av stöd under praktiken. En APL-handledare berättar att hen fick mycket information av skolan inför en elevs APL-utbildning och även stöd i att uppmärksamma svårigheter, medan en annan APL-handledare säger att hen inte fått vare sig information eller stöd från skolan gällande detta.

Vidare visar granskningen att skolan uppmärksammar skillnader mellan elevgruppers olika stödbehov. Av intervjuer med rektorn, lärarna och specialpedagogen framgår att de tillsammans har diskuterat skillnader i stödbehov mellan både pojkar och flickor samt elever på yrkesförberedande respektive högskoleförberedande program. Rektorn uppger att fler flickor har stödbehov på grund av stress på både högskoleförberedande och yrkesprogram medan pojkar generellt är mer i behov av struktur- och planeringsstöd. Enligt lärarna och specialpedagogen är flickorna bättre på att använda sina kompensatoriska hjälpmedel än pojkarna och det är också lättare att diskutera stödbehoven med flickorna.

Skolans arbete med att skyndsamt och i samverkan med eleverna kartlägga stödbehoven i alla delar av utbildningen och låta slutsatserna ligga till grund för elevens stödinsatser

Granskningen visar att skolans arbete med kartläggning av elevers stödbehov inte alltid sker skyndsamt. Av intervju med specialpedagogen, lärarna och rektorn framgår att specialpedagogen ansvarar för mer allmänna pedagogiska utredningar, medan lärarna gör så kallade ämneskartläggningar i sina respektive ämnen. Enligt rektorn och specialpedagogen ansvarar de för att säkerställa att eleven får rätt stöd i relation till sina behov. Detta gör de bland annat genom att följa upp eleverna på elevhälsans regelbundna konferenstider. Lärarna säger att de börjar sitt arbete med att kartlägga orsaken till en elevs svårighet direkt när en sådan har uppmärksammats, men de säger att det saknas tydliga rutiner som beskriver hur snabbt en lärare ska kontakta elevhälsan. Lärarna säger också att det varierar hur skyndsamt de kontaktar elevhälsan för att kartlägga elevens stödbehov. En lärare säger exempelvis att hen väntar längre med att kontakta elevhälsan i början av år 1 eftersom eleverna då är upptagna av att hitta sin plats i klassen och på skolan, men om läraren uppfattar att eleven har ett tydligt stödbehov, exempelvis en språkstörning, kopplas elevhälsan in med en gång. Specialpedagogen säger att utredningarna

ibland kan ta lång tid att genomföra eftersom nödvändig information fastnar hos vissa lärare. Rektorn uppger att hen har identifierat bristande skyndsamhet i kartläggningsprocessen och att det är ett utvecklingsområde.

Granskningen visar vidare att elever görs delaktiga i kartläggningen, men att den inte alltid görs i samverkan mellan lärare och mellan lärare och elevhälsan. Intervjuade lärare säger att de arbetar nära eleverna med att kartlägga elevernas stödbehov och att stödinsatser alltid utformas i dialog med dem. Exempelvis berättar en lärare att en elev med en åtgärd som innefattade schemalagd tid i studieverkstaden inte ville delta i denna eftersom eleven hade dåliga erfarenheter av en sådan stödinsats sedan tidigare. Då diskuterade eleven och läraren fram en annan stödinsats som eleven kunde känna sig trygg med. Intervjuade elever säger att de flesta lärare och även specialpedagogen har involverat dem i diskussioner kring och beslut om stödinsatser. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att det finns ett system med så kallade öppna elevhälsomöten där lärare kan komma och diskutera elevers stödbehov med exempelvis specialpedagog. Även om några lärare säger att det finns en generositet på skolan i att hjälpa varandra med att identifiera framgångsrika stödinsatser, säger några lärare att de varken samverkar med specialpedagog eller andra lärare i den initiala kartläggningsprocessen utan både genomför kartläggning och utformar extra anpassningar själva. Specialpedagogen säger att hen inte har någon insyn i lärarnas arbete med mindre omfattande stödinsatser eftersom dessa inte alltid dokumenteras i den digitala plattformen. Enligt specialpedagogen får hen reda på elevers stödbehov först när insatta extra anpassningar inte fungerat.

Granskningen visar att beslutade stödinsatser inte alltid meddelas all berörd personal på skolan. Av intervjuer med lärare framgår att alla lärare inte dokumenterar stödinsatser i det digitala systemet. Någon lärare berättar att hen, för sin egen skull, skriver ner den anpassning som görs inom hens kurs, och meddelar mentorn först om anpassningen inte fungerar. En annan lärare meddelar mentorn inför prognostillfällena en gång per termin. Enligt lärare får de lärare som inte redan känner eleverna när de börjar i år 2 inte heller information på ett systematiskt sätt om dessa elevers stödbehov, trots att eleverna redan går på skolan. Lärarna tillägger att det därför tar onödigt lång tid för dessa elever att få stöd. När det gäller mer omfattande stödinsatser som specialpedagogen ansvarar för, framgår av intervjuer med lärare och rektorn att berörda lärare får muntlig information om dessa på de samverkansmöten där lärarna och specialpedagogen deltar. Lärarna berättar att de också kan få information via mail från specialpedagogen. Enligt rektorn saknas dock rutiner för att informera APL-handledarna. En av APL-handledarna säger i intervju att hen har fått information om stödbehov av mentorn eller ansvarig lärare inför en elevs APL-period, men den andra intervjuade APL-handledaren säger att hen inte fått någon sådan information, trots att det visade sig att det fanns behov.

Skolans arbete med att på ett strukturerat, kontinuerligt och effektfokuserat sätt samt i samverkan med eleverna utvärdera stödinsatser och låta utvärderingen fungera vägledande för det fortsatta stödarbetet

Granskningen visar att skolan har vissa rutiner och strukturer för arbetet med att utvärdera stödinsatser och att elever görs delaktiga i arbetet. Av intervju med lärare, specialpedagog och rektorn framgår att det finns implementerade rutiner för utvärdering av mer omfattande stödinsatser. Enligt rektorn och specialpedagogen är det specialpedagogen som ansvarar för att dessa stödinsatser utvärderas regelbundet tillsammans med både lärare och elev. Någon lärare berättar att mentorn eller specialpedagogen ibland kallar till möten då de gemensamt utvärderar en elevs mer omfattande stödbehov. En annan lärare säger att de ibland får mail från specialpedagogen angående eventuella revideringar efter utvärdering av en elevs mer omfattande stödinsatser. Om förändringar i stödet då sker så meddelas alla lärare via mail, berättar specialpedagogen.

Av intervju med rektorn framgår att lärare ska utvärdera elevers mindre omfattande stödinsatser vid prognostillfällena i vecka 43 respektive vecka 9. Lärarna säger dock att de varken har dokumenterat eller utvärderat elevers mindre omfattande stödbehov tillsammans. Specialpedagogen säger att hen inte har någon insyn i lärarnas arbete med utvärdering. Enligt intervjuade lärare och elever utvärderar lärare dock mindre omfattande stödinsatser löpande tillsammans med eleven. Någon lärare berättar exempelvis att hen har bestämda tider inom ramen för kursen, så kallade ”checkpoints”, då hen utvärderar stödbehov och målsättning inom kursen med varje elev. Elever säger att de regelbundet deltar i utvärdering av sitt stöd med ansvarig lärare eller specialpedagog. APL-handledaren uppger också i intervju att de inte deltar specifikt i någon utvärdering om elevers stödbehov utan bara utvärderar elevens allmänna prestation på APL-platsen.

Av intervju med lärare framgår att beslut om revideringar av elevers mindre omfattande stödbehov inte når all berörd personal. Exempelvis säger lärare att de inte alltid känner till om de mindre omfattande stödinsatser som satts in har hjälpt eleven i alla ämnen. Lärarna berättar vidare att de inte har någon systematik kring hur samverkan ska ske med elevernas andra lärare och därför saknar lärarna en överblick över vilka mindre omfattande stödbehov som fungerar för de enskilda eleverna. Specialpedagogen berättar att eftersom lärarna har olika definitioner av om och hur stöd ska ges och hur det sedan ska utvärderas kan det hända att det dröjer länge innan informationen om reviderade stödinsatser kommer till elevhälsans kännedom.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver skapa rutiner och strukturer så att arbetet med att uppmärksamma, kartlägga och utvärdera elevers stödbehov sker skyndsamt och i samverkan.

Skolinspektionens granskning visar att det saknas strukturer som säkerställer att samtliga elevers samlade stödbehov skyndsamt uppmärksammas, kartläggs och utvärderas. Det saknas också implementerade rutiner som säkerställer att beslutade stödinsatser når all berörd personal. Detta leder till att det finns elever som får vänta länge på att få sitt stödbehov tillgodosett. Granskningen visar att den bristande skyndsamheten till stor del hänger samman med brist på forum för lärare att samverka i. Exempelvis saknas en överlämning för de lärare som tar emot elever i år 2 och som inte känner dem sedan tidigare vilket leder till att de nya lärarna på nytt måste uppmärksamma och kartlägga elevers stödbehov trots att eleverna redan går på skolan. Vid Skolinspektionens besök var lärarna inte organiserade i arbetslag och de träffades inte för diskussion i samband med terminernas klasskonferenser.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att tydliggöra skolans rutiner för att skyndsamt uppmärksamma, kartlägga och utvärdera elevers stödbehov. Rektorn behöver tydliggöra personalens respektive ansvarsområden gällande hur man uppmärksammar, kartlägger och utvärderar elevers stödbehov så att elever som är i behov av stöd snabbt ska få rätt hjälp. Vidare bör rektorn följa upp att alla stödinsatser dokumenteras i det digitala systemet så att all berörd personal får tillgång till dem. Rektorn behöver dessutom skapa fungerande forum för personalen att samverka i där målet är en helhetssyn på elevernas stödbehov.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning styr och stödjer rektor mentorernas arbete med sikte på att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov i utbildningen som helhet?

Inom detta område granskas i vilken utsträckning stödarbetet i gymnasieskolan bedrivs med kvalitet i fråga om mentorernas särskilda ansvar för att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov.

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i låg utsträckning* styr och stödjer mentorernas arbete med sikte på att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov i utbildningen som helhet.

Skolinspektionens granskning visar sammanfattningsvis att rektorn inte har gett mentorerna tillräckliga förutsättningar att följa upp elevernas studiesituation. Granskningen visar att även om rektorn har skapat gemensamma riktlinjer för mentorns uppföljningsansvar så finns det stora skillnader mellan hur mentorerna utför sitt uppdrag. Granskningen visar även att rektorn i nuläget inte följer upp hur mentorerna genomför sitt ansvar för uppföljning av elevernas studiesituation och att de riktlinjer för uppföljningsansvaret som rektorn började implementera under föregående termin inte har utvärderats. Granskningen visar också att rektorn i mentorsmanualen har tydliggjort mentorns ansvar för att samordna och förmedla information om elevers stödbehov, men att rutinen inte alltid följs. Granskningen visar slutligen att även om rektorn har tydliggjort hur överlämningen av informationen mellan mentorer ska ske, följs inte den rutinen av alla.

Rektorns arbete med att tydliggöra mentorns uppföljningsansvar och att styra och stödja uppföljningsarbetet genom gemensamma riktlinjer och goda förutsättningar

Granskningen visar att rektorn inte har gett mentorerna tillräckliga förutsättningar att följa upp elevernas studiesituation. Rektorn säger att mentorsuppdraget ser likadant ut för alla mentorer och att den tilldelade mentorstiden är densamma. Det är en målsättning att mentorerna även ska ha sina mentorselever i undervisningen för att öka kontaktytorna dem emellan, berättar rektorn, men beroende på vilka ämnen man har som lärare kan tiden man har tillsammans med eleverna skifta. Av intervju med mentorer framgår att de inte anser sig ha förutsättningar att fullt ut ta detta ansvar. Detta eftersom det saknas forum där de kan diskutera elevers stödbehov samt då alla lärare inte dokumenterar elevers stödbehov eller stödinsatser. De säger att de känner de sig ensamma i uppdraget då det varken finns någon fungerande digital plattform där alla elevers stödbehov framgår eller några klasskonferenser då exempelvis elevers stödbehov kan diskuteras och utvärderas. De säger också att det i det digitala dokument i form av matriser som lärarna ska fylla i inför utvecklingssamtal ofta inte framgår om elever har stödbehov eller om stödinsatser har varit framgångsrika. Detta eftersom lärarna är olika noga med att fylla i detta. Exempelvis berättar en mentor att när hen skulle ha utvecklingssamtal så fanns det ingen information i vissa kurser eftersom ansvarig lärare inte fyllt i någon information om eleven. Vidare berättar mentorerna att de inte heller är organiserade i ett arbetslag och att de därför saknar diskussion med lärare om elevers stödbehov, vilket ytterligare försvårar deras uppföljningsansvar. I de fall eleven har mer omfattande stödbehov är dock både elevhälsoteamet och mentorn alltid inkopplade, berättar mentorerna. Några mentorer säger att de inte heller fått vara med och diskutera förutsättningarna för mentorsuppdraget . Rektorn säger att arbetet med den digitala plattformen är ett sätt att utveckla en ökad likvärdighet i mentorsuppdraget, men tillstår att arbetet än så länge inte fungerar tillfredställande.

Granskningen visar att även om rektorn har skapat gemensamma riktlinjer för mentorns uppföljningsansvar så finns det stora skillnader mellan hur mentorerna utför sitt uppdrag. Av intervjuer med rektorn och mentorerna framgår att mentorernas uppföljningsansvar består i att följa upp elevernas studieplaner, kontrollera närvaro, diskutera hur det går i de olika kurserna samt att följa upp elevens sociala situation i skolan. Vidare framgår att det finns en mentorsmanual, men att den inte är fullt ut implementerad, även om rektorn under höstterminen 2020 ledde en kompetensutbildning kring hur mentorerna skulle använda mentorsmanualen och det nya digitala systemet. Rektorn säger att hen genom uppdragsbeskrivningen i mentorsmanualen styr mentorernas uppdrag, men att hen samtidigt är medveten om att det finns en konflikt mellan mentorerna och skolledningen gällande vad mentorns uppdrag ska bestå i. Därför skiljer det sig åt mellan mentorer gällande hur de uppfattar sitt uppföljnings- och samordningsansvar, säger rektorn. Någon mentor säger att det bland mentorerna finns motstridiga uppfattningar om vad som bör ingå i mentorns ansvarsområden. Rektorn säger att mentorerna använder det digitala verktyget i olika stor utsträckning, trots att hen har poängterat att det skett en förändring av rutinen som innebär att man som mentor nu måste gå in i det digitala systemet inför utvecklingssamtalen.

Av intervjuer med mentorer och eleverna framgår att mentorn har regelbundna enskilda samtal med eleverna på utvecklingssamtalen en gång per termin. Både eleverna och mentorerna berättar att de utöver dessa samtal också kan boka in enskilda samtal med eleverna om specialpedagogen exempelvis signalerar att ett stödbehov skulle behöva utredas. Mentorerna säger att det finns elever med stödbehov på skolan som inte fångats upp av mentorn och berättare vidare att de oftast inte får kännedom om elever med mindre omfattande studiebehov även i de fall de är mentorer till dessa elever. Detta eftersom, som redogörs för ovan, sådana stödbehov inte alltid finns dokumenterade. Mentorerna berättar vidare att de tidigare hade mycket bättre kontroll på sitt uppföljningsansvar eftersom de då var organiserade i arbetslag och kunde diskutera extra anpassningar med varandra i vardagen.

Granskningen visar även att rektorn i nuläget inte följer upp hur mentorerna genomför sitt ansvar för uppföljning av elevernas studiesituation och att de riktlinjer för uppföljningsansvaret som rektorn började implementera under föregående termin inte har utvärderats. Även mentorerna säger att rektorn inte följt upp om och hur mentorerna utfört detta uppdrag. Därtill berättar rektorn att hen i nuläget inte har någon kontroll över i vilken utsträckning mentorerna faktiskt genomför detta uppdrag annat än genom kommunikationen med vissa elever. Men rektorn säger samtidigt att man på skolan jobbar med att utveckla insynen över mentorsuppdraget, bland annat med hjälp av kursutvärderingar och medarbetarsamtal.

Rektorns arbete med att tydliggöra mentorns samordningsansvar och utforma gemensamma former och ge goda förutsättningar för arbetet

Granskningen visar att rektorn i mentorsmanualen har tydliggjort mentorns ansvar för att samordna och förmedla information om elevers stödbehov, men att rutinen inte alltid följs. Av den till Skolinspektionen inskickade mentorsmanualen samt av intervju med rektorn framgår att mentorn ska följa upp elevers studieresultat, vid behov förmedla kontakt mellan elev och elevhälsa samt en gång per termin ha utvecklingssamtal med eleven. Mentorn ska dessutom fylla i en checklista med de extra anpassningar som den undervisande läraren gjort i sitt ämne i de fall eleven ska schemaläggas i den så kallade studieverkstaden som är en stödverksamhet för elever som behöver stöd och stimulans under kortare eller längre tid av sin utbildning. Mentorn ansvar dessutom för att koordinera elevers kontakt med de förstelärare som leder de så kallade ämnesstugorna som finns i matematik, svenska och engelska och där elever schemaläggs när de har mindre omfattande stödbehov. Av intervju med mentorerna framgår dock att de inte alltid har en överblick över sina mentorselevers samtliga stödbehov. Några lärare säger att de skriver ner för sig själva en extra anpassning som görs inom deras kurser och meddelar mentorn först om den inte fungerar medan en annan lärare meddelar mentorn inför att de digitala systemen ska fyllas i, en gång per termin. Andra lärare säger att de alltid signalerar till mentorn om de uppmärksammat någon typ av stödbehov hos elever och om mentorn får in signaler från flera lärare så är det mentorns ansvar att signalera till elevhälsan. Lärarna säger dock att de sällan får återkoppling på dessa signaler.

Av intervjuer med mentorer och specialpedagog framgår att det är specialpedagogen, och alltså inte mentorerna, som ansvarar för att förmedla information om elevers mer omfattande stödbehov till all berörd personal. Mentorerna tillägger att om det är något som ska diskuteras kring en elevs mer omfattande stödbehov så är det specialpedagogen som kallar till möte, men de är alltid med på mötet i egenskap av mentor. Specialpedagogen säger att om elevhälsoteamet är inkopplat i ett elevärende som rör ett mer omfattande stödbehov så är det hen som har ansvar att sprida informationen till övrig berörd personal. Exempelvis, berättar mentorn, att det är elevhälsans personal som skriver in elever i studieverkstaden där de kan få stöd av både långvarig och tillfällig art. Enligt mentorerna har det hänt att elever inte kan ta del av det stöd som ämnesstugorna erbjuder eftersom de ligger på samma tid i schemat och elever bara kan närvara vid en ämnesstuga åt gången och mentorerna är därför tveksamma till om eleverna faktiskt får det stöd de behöver. Även om mentorerna berättar att de inte känner till att mentorns uppdrag förtydligats så har de haft diskussioner om vad mentorsuppdraget innebär vid de senaste uppstartsdagarna på höstterminen vilket också rektorn berättar.

Granskningen visar att även om rektorn har tydliggjort hur överlämningen av informationen mellan mentorer ska ske, följs inte den rutinen av alla. Av skolans inskickade dokumentation framgår att det finns en rutin för mentorsbyte som innebär att den avlämnande mentorn ska ha ett överlämningssamtal med den nya

mentorn där denne ska få all information som rör den enskilda eleven. Rektorn säger också att det är mentorerna som ska ansvara för överlämningen av information till en ny mentor, med stöd av specialpedagogen. Av intervju med mentorerna framgår dock att denna rutin inte följs. En mentor berättar exempelvis att hen aldrig fått en samlad överlämning från en tidigare mentor. En annan mentor berättar att hen har fått en överlämning från elevernas tidigare lärare, men att de då inte diskuterade elevernas stödbehov. Mentorerna framhåller att det står många saker i mentorsmanualen som inte längre gäller och att de därför inte bryr sig så mycket om denna rutin. Rektorns bekräftar i intervju att överlämningen under det senaste året inte fungerat.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver ytterligare förtydliga skolans gemensamma riktlinjer kring mentorsuppdragets samordnings- och uppföljningsansvar och följa upp att mentorerna arbetar utifrån dessa gemensamma riktlinjer.

Skolinspektionens granskning visar att det finns riktlinjer som tydliggör mentorernas uppföljnings- och samordningsansvar, men att de inte alltid följs. Rektorn har hittills inte följt upp mentorernas uppföljningsansvar. Skolan har gett mentorerna vissa förutsättningar för uppföljning men det är inte tydligt vad mentorerna ska följa upp gällande elevers studiesituation. I synnerhet är inte mentorns samordningsansvar när det gäller att förmedla information om elevers stödbehov tydligt. Information om elevernas stödbehov når inte alltid alla berörda lärare och det är inte alltid tydligt vem som har ansvar för att sprida denna information.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förtydligar de gemensamma riktlinjerna och arbetsformerna för när och hur mentorer förväntas följa upp elevens stödbehov i utbildningen som helhet. Rektorn bör vidare följa upp att mentorerna genomför sitt uppdrag. Riktlinjerna behöver även omfatta mentorernas ansvar för att samordna och förmedla information till all berörd personal. Arbetet kan påbörjas med att rektorn initierar samtal på skolan om hur uppföljningen av elevens stödbehov i utbildningen som helhet och förmedlingen av information om elevers stödbehov kan göras inom skolan.

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Anna Alm

Föredragande
Signerat av: Anna Alm

I handläggningen av ärendet har även utredare Lisbeth Ahlqvist, och Johanna Tinghammar Bruck deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Granskningen genomfördes av utredarna Anna Alm och Lisbeth Ahlqvist, genom digitala intervjuer med elever och personal på Slottegymnasiet i Ljusdal samt med APL-handledare mellan den 26-27 januari 2021.

Slottegymnasiet i Ljusdal är en kommunal gymnasieskola belägen i Ljusdals kommun. På skolan går cirka 422 elever varav drygt 173 elever går på högskoleförberedande program och närmare 249 elever på yrkesprogram. De två programmen som ingår i Skolinspektionens granskning är barn- och fritidsprogrammet där det går 27 elever, varav 37 är flickor och 12 är pojkar, samt samhällsvetenskapligt program där det går 49 elever, varav 14 är flickor och 12 är pojkar. Utöver dessa båda program erbjuder skolan även utbildning på teknikprogrammet, naturvetenskapligt program, ekonomiprogrammet, industritekniskt program, vård- och omsorgsprogrammet samt introduktionsprogram. Skolans leds av en rektor. Mentorerna är också lärare. De träffar eleverna i undervisning och på utvecklingssamtalen. Varje mentor har 15 mentorselever. Vid tillfället för Skolinspektionens besök var lärarna organiserade i ämneslag men inte i arbetslag. Det har varit många rektorsbyten på skolan under de senaste åren.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra intervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- Två gruppintervjuer med mentorer
- En intervju med skolans specialpedagogiska personal
- Två intervjuer med APL-handledare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Inom respektive område granskas följande:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning kännetecknas skolans stödarbete av skyndsamhet, hög elevdelaktighet och en helhetssyn på elevens skolsituation?

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning styr och stödjer rektor mentorernas arbete med sikte på att skyndsamt uppmärksamma och samordna elevernas stödbehov i utbildningen som helhet?

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/arbetet-med-individuella-stodinsatser-i-gymnasieskolan/

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

Författningsstöd

1 kap. 10 §, 2 kap. 10 och 25 §§ samt 3 kap. 5, 7, 8, 9 och 12 j §§ skollagen (2010:800).

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 2.1 Kunskaper samt 2.6 Rektorns ansvar.

Bedömningsområde 2

Författningsstöd

2 kap. 10 §, 3 kap. 5, 7 och 9 §§ samt 15 kap. 19 a § skollagen 2010:800).

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 2.1. kunskaper samt 2.6 Rektorns ansvar.